

เลี้ยงกระบือแบบประณีต

สำนักงานปศุสัตว์ อำเภอดงหลวง จังหวัดนครราชสีมา ลงพื้นที่เยี่ยมเกษตรกรที่เลี้ยงกระบือแบบประณีต ที่ทางสำนักงานฯ ได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุน พบว่าสุขภาพของกระบือมีสุขภาพแข็งแรงและลดต่อภาวะเสี่ยงต่อโรคระบาดสัตว์ได้เป็นอย่างดี

การเลี้ยงควายแบบประณีต ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์ระบุว่า เป็นรูปแบบการจัดฟาร์มสำหรับเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงแม่พันธุ์กระบือ ภายใต้ระบบการบริหารจัดการพื้นที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือเท่าที่จำเป็นให้

กระบือมีอาหารกินเพียงพอ

เกษตรกรกับกระบือในโครงการฯ

ให้อาหารตามระบบ

เหมาะสมกับแรงงาน เพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ปล่อยเลี้ยงที่มีจำกัด โดยเฉพาะในฤดูการทำนา โดยแรงงาน 1 คน จะใช้อุปกรณ์ประกอบด้วยรถเข็น 1 คัน ขนาดความกว้างประมาณ 70 เซนติเมตร ยาว 150 เซนติเมตร สูง 40 เซนติเมตร สามารถบรรจุหญ้าได้ประมาณ 40-60 กิโลกรัม ต่อครั้ง เครื่องตัดหญ้าสะพายไหล่ ขนาด 1.5 แรงม้า 1 เครื่อง จะสามารถตัดหญ้าได้ประมาณ 165 กิโลกรัม ต่อชั่วโมง เครื่องหันสับ ขนาด 1.5 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง สับหญ้าได้ประมาณ 120 กิโลกรัมต่อชั่วโมง เครื่องสูบน้ำ 1 แรงม้า จำนวน 2 เครื่อง เพื่อใช้ในการสูบน้ำและส่งน้ำกรณีที่มีแหล่งน้ำในระยะไกลกับคอกสัตว์ ถึงหมักหญ้า ขนาด 150 ลิตร จำนวน 40 ใบ

ลักษณะรางให้อาหาร

โดยถัง 1 ใบ จะใช้ทำหญ้าหมักได้ประมาณ 60 กิโลกรัมซึ่งเหมาะกับการเลี้ยงแม่พันธุ์ จำนวน 5 ตัว ส่วนพื้นที่คอก ควรมีขนาด 15x15 เมตร ประกอบด้วยพื้นที่ภายในโรงเรือน ขนาด 3x6 เมตร รางอาหาร กว้าง 0.8 เมตร ยาว 5.60 เมตร สูง 0.60 เมตร อ่างอาบน้ำสำหรับควายที่เลี้ยง ขนาดที่เหมาะสม

คือ กว้าง 2 เมตร ยาว 3 เมตร ลึก 0.70 เมตร สามารถบรรจุน้ำได้ 3,000 ลิตร แรงงาน 1 คน จะใช้เวลาในการทำความสะดวกคอก 30 นาที ต่อวัน อีกส่วนที่จะเป็นผลพลอยได้ของเกษตรกรคือ มูลโดยกระบือ 1 ตัว จะให้มูลเฉลี่ย 11 กิโลกรัม ต่อตัว ต่อวัน ในขณะที่วัว ให้มูลเฉลี่ยที่ 7.50 กิโลกรัม

ต่อตัว ต่อวัน

ด้านอาหารสัตว์แม่พันธุ์กระบือจำนวน 5 ตัว จะกินหญ้าประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว หรือประมาณ 250 กิโลกรัมต่อวัน กรณีที่เกษตรกรปลูกหญ้าเนเปียร์ จะต้องให้พืชอาหารสัตว์ตามประสิทธิภาพผลผลิตหญ้า โดยในช่วงฤดูฝน ประมาณเดือนมิถุนายน-กันยายน รวมประมาณ 120 วัน จะให้กินหญ้าสดอย่างเดียวประมาณ 250 กิโลกรัม ต่อวัน ส่วนช่วงฤดูแล้งตั้งแต่เดือน ตุลาคม-พฤษภาคม รวมระยะเวลา 245 วัน จะให้กินหญ้าสด 190 วัน และหญ้าหมัก 60 กิโลกรัม

โดยเมื่อรวมแล้ว เกษตรกรจะต้องให้หญ้าแก่แม่กระบือที่เลี้ยงทั้งหมด 91.25 ตัน ต่อปี แบ่งเป็นหญ้าสด 76.55 ตัน และหญ้าหมัก 14.70 ตัน ระยะเวลาที่ใช้ในการตัดหญ้าต่อวัน ประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที และหากรวมระยะเวลาในการหั่นสับอีก 2 ชั่วโมง รวมเกษตรกรต้องจัดการเกี่ยวกับหญ้าอาหารสัตว์ประมาณ 3 ชั่วโมง 30 นาที

มีต้นทุนค่าพืชอาหารสัตว์ประมาณ 6,475 บาท ต่อตัวต่อปี ส่วนแปลงหญ้าเนเปียร์ ผลผลิตในพื้นที่ 1 ไร่ ถ้าเป็นฤดูฝน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน-กันยายน จะได้ประมาณ 19 ตัน ต่อครั้ง ส่วนฤดูแล้ง เดือนตุลาคม-พฤษภาคม จะได้ประมาณ 10 ตัน ต่อครั้ง รวมผลผลิตทั้งหมด 100 ตัน ต่อปี ต้นทุนในการผลิตจะอยู่ประมาณ 0.35 บาท ต่อ กิโลกรัม สำหรับการทำหญ้าเนเปียร์หมัก ด้วยถังหมักขนาด 150 ลิตร จะสามารถหมักหญ้าได้ประมาณ 60 กิโลกรัม ใช้เวลาในการผลิตหญ้าหมัก 1 ชั่วโมง ต่อถัง โดยแบ่งเป็นต้นหญ้าจากแปลง 23 นาที หั่นสับ 30 นาที อัดใส่ถัง 27 นาที และทำการหมักอีก 20 นาที ต้นทุนการผลิตหญ้าหมัก ประมาณ 0.38 บาท ต่อ กิโลกรัม หรือ 22.84 บาท ต่อถัง

ปัจจุบันราคากระบือค่อนข้างแพง โดยเฉพาะพ่อแม่กระบือพันธุ์ดี มีราคาสูงถึงตัวละ 30,000-50,000 บาท โดยตลาดนอกจากภายในประเทศแล้วต่างประเทศก็ให้ความสนใจกระบือไทยซึ่งส่วนใหญ่จะไปจำหน่ายที่ประเทศจีนและประเทศเวียดนาม.